

СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Перерва А.О.

студент;

Щербина Є.М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара*

ПОРЯДОК ВСТУПУ ДО ШЛЮБУ. ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ШЛЮБУ

Сім'я є первинним та основним осередком суспільства. Сім'я – це головний інститут суспільства. У свою чергу інститут сім'ї включає безліч більш приватних інститутів, одним і з яких і є інститут шлюбу. В свою чергу, шлюб – це інститут, який регулює відносини між чоловіком та жінкою. Саме шлюб в людському суспільстві вважається єдиною прийнятною, соціально схваленою та закріпленою законом формою. Тому більшість населення з настанням відповідного віку вступають до шлюбу, але необхідною або, як ще її називають, конститутивною ознакою шлюбу є його реєстрація державним органом реєстрації актів цивільного стану. Без такої реєстрації шлюбу як правової категорії немає.

Юридичне оформлення шлюбу відбувається шляхом його державної реєстрації, яка має, як уже вказувалося, конститутивне значення, бо тільки шлюб, зареєстрований у встановленому порядку, породжує правові наслідки. Державна реєстрація – це обов'язковий елемент шлюбу, який встановлений для забезпечення стабільності відносин між жінкою та чоловіком, охорони прав та інтересів подружжя, їхніх дітей, а також в інтересах держави та суспільства, відповідно до ч. 1 ст. 27 Сімейного кодексу України.

Держава зацікавлена у зміцненні та стабільності шлюбу, вона встановлює контроль за укладенням шлюбу і визнає дійсним лише шлюб, зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану, за винятком випадків укладення шлюбів за релігійними обрядами до утворення або відновлення державних органів реєстрації актів

цивільного стану. І саме з моменту реєстрації шлюбу виникають права й обов'язки чоловіка і жінки як подружжя.

Державна реєстрація шлюбу має не лише конститутивне значення, але й доказове (тому що актові записи, здійснені в органах державної реєстрації актів цивільного стану є безспірним доказом факту засвідчених ними обставин), та не підлягає доказуванню.

Але все ж таки, як саме повинно відбуватися укладання шлюбу?

Існує певний порядок вступу до шлюбу і його можна поділити на такі етапи:

1) Звернення до державного органу реєстрації актів цивільного стану жінки та чоловіка, що бажають укласти шлюб.

Сімейний кодекс України передбачає можливість подання відповідної заяви як особисто, так і через представників. Заява у разі подання її представниками осіб, що бажають зареєструвати шлюб, засвідчується нотаріально, а також до органів реєстрації актів цивільного стану подається нотаріально посвідчена довіреність, що засвідчує право представників на подання такої заяви. Причиною подання заяви через представників може бути: неможливість жінки або (та) чоловіка подати заяву особисто через поважні причини (Сімейний кодекс надає перелік даних причин). Заява про реєстрацію шлюбу є чинною протягом 3 місяців від дати її подання.

2) Ознайомлення осіб, які бажають зареєструвати шлюб, з їхніми правами та обов'язками.

На органи реєстрації актів цивільного стану покладено обов'язок щодо ознайомлення осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, з їхніми правами та обов'язками як майбутнього подружжя і батьків та попередження про відповідальність за приховання перешкод до реєстрації шлюбу. До цього етапу реєстрації шлюбу також можна віднести етап взаємного ознайомлення осіб, що подали заяву про реєстрацію шлюбу, зі станом здоров'я одне одного, що передбачено ст. 30 Сімейного кодексу України.

3) Прийняття державними органами реєстрації актів цивільного стану заяви за наявності всіх необхідних документів.

При поданні заяви особи, які бажають зареєструвати шлюб, зобов'язані подати паспорти чи інші паспортні документи, а також документи про припинення попередніх шлюбів (якщо вони були). У разі подання заяви про реєстрацію шлюбу особами, що не досягають шлюбного віку, вони зобов'язані подати свідоцтво про народження, а також довідку

з місця проживання (п. 4.2 Правил реєстрації актів громадянського стану).

4) Реєстрація шлюбу.

Для розгляду порядку реєстрації шлюбу важливе юридичне значення має дослідження питань часу та місця реєстрації шлюбу. Щодо часу реєстрації шлюбу, то відповідно до ст. 32 Сімейного кодексу України реєстрація шлюбу здійснюється після спливу одного місяця від дня подання заяви про реєстрацію шлюбу. До спливу цього строку реєстрація шлюбу може бути здійснена за наявності поважних причин та з дозволу керівника державного органу реєстрації актів цивільного стану.

Місцем реєстрації шлюбу є приміщення органу державної реєстрації актів цивільного стану реєстрації актів цивільного стану. Сімейний кодекс України встановлює можливість реєстрації шлюбу в інших місцях за заявою наречених, відповідно до ст. 33 Сімейного кодексу України.

Закон дозволяє нареченим або обрати прізвище одного з них як спільне прізвище подружжя, або надалі іменуватися дошлюбними прізвищами; приєднати до свого дошлюбного прізвища прізвище нареченого, нареченої. Причому, якщо обидва з наречених бажають мати подвійне прізвище, за їхньою згодою визначається, з якого прізвища воно буде починатися. Складення більше двох прізвищ не допускається, якщо інше це впливає із звичаю національної меншини, до якої належать наречений і (або) наречена.

З моментом реєстрації шлюбу сімейне законодавство пов'язує момент виникнення прав та обов'язків подружжя. При цьому Сімейний кодекс України встановлює принцип неможливості надання одному з подружжя пільг чи переваг, обмеження прав та свобод, гарантованих Конституцією і законами України, внаслідок реєстрації шлюбу. Державна реєстрація шлюбу посвідчується Свідомством про шлюб, зразок якого затверджує Кабінет Міністрів України.

Отже, правове регулювання сімейних відносин є основним завданням Сімейного кодексу України, який і визначає порядок вступу до шлюбу та його державну реєстрацію. Я вважаю, що шлюб – це сімейний союз, де слово «сімейний» засвідчує, що шлюб створює сім'ю, а не спрямований на її створення.

Сімейний кодекс України встановлює для укладення шлюбу певні умови, яких особи повинні дотримуватися. Як на мене, то основною умовою відповідно до положень Кодексу вступу в шлюб є взаємна вільна згода жінки та чоловіка на укладення шлюбу, тобто шлюб має бути

добровільним. Тому тільки шлюб, з лише йому притаманними ознаками, неодмінно залишиться основною правовою формою організації сімейного життя жінки і чоловіка й надалі виконуватиме важливі соціальні функції.

Список використаних джерел:

1. Сімейний Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III – Редакція від 28.08.2018, підстава – 2475-VIII.
2. Сімейне право України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів // Дякович М.М. – 2-ге видання перероб. і допов. – К.: Правова єдність, 2012. – 552 с.
3. Сімейне право України: підручник / Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 320 с.